

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep.
0030 Oslo

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet

4.7.2014

Innspill til ny stortingsmelding om sjøsikkerhet og beredskap

Redningsselskapet (RS) ønsker å bidra til bedre samhandling med øvrige redningsaktører. Vi styrker derfor vår egen kapasitet blant annet ved å gjennomføre et samhandlingsprosjekt i egen organisasjon (beskrives i vedlegg 1). Alle ledd i beredskapsverdikjeden skal ha kunnskap om RS sine kapasiteter og hvordan vi kan bidra i ulike hendelser. Vi ønsker å styrke beredskapen og bedre sjøsikkerheten, og inviterer samferdselsdepartementet (SD) til tettere dialog om hvordan dette kan gjøres.

RS mener regjeringen i større grad må ta ansvar for helheten i beredskapen helt inn til strandkanten gjennom økt bruk av tilgjengelige virkemidler, inkludert private og ideelle aktører som for eksempel RS. Stortingsmeldingen bør derfor omhandle hele sjøberedskapsområdet på tvers av etater og ansvarsområder, samtidig som det tydeliggjøres hvordan sjøfartsdirektoratet, kystverket og aktører som RS i større grad skal tas i bruk og samhandle for å sikre en mer helhetlig og robust beredskap. Ny stortingsmelding om sjøsikkerhet og beredskap må vise til større bredde i beredskapen, og fokusere på hvordan samfunnet i større grad og på bedre måte kan løse utfordringer knyttet til både de store ulykkene og lokale krisehendelser. Derfor mener vi SD, sammen andre departementer og myndighetsorgan, må prioritere den lokale hverdagsberedskapen og sikre bedre samhandling mellom de ulike beredskapsaktørene.

Regjeringen bør bruke anledningen med den nye stortingsmeldingen om sjøsikkerhet og beredskap til å vise hvordan myndighetene, både sentrale og lokale, skal jobbe på tvers av etater og nivåer innen beredskapen. Spesielt mener vi den nye stortingsmeldingen i klartekst bør anerkjenne RS og andre frivillige beredskapsaktører sin innsats og beskrive hvordan vi i større grad skal inkluderes i hverdagsberedskapen. Det er stort behov for mer og bedre samhandling, spesielt lokalt der de fleste hendelser inntreffer.

RS har mange gode, men også dårlige erfaringer med hvordan beredskapen organiseres og fungerer lokalt langs kysten (eksempler i vedlegg 2). Hvordan oppgavene løses når krisene oppstår bør være et

Redningsselskapet Hovedkontor

Drammensveien 288 0283 Oslo Tel. 06757 www.redningsselskapet.no

PB 103 1325 Lysaker

Org. nr.: NO 954 360 709 MVA Bank: 5005.27.60000

sentralt spørsmål når SD nå skal vurdere tiltak for bedre sjøsikkerhet og beredskap. RS er en viktig ressurs for samfunnet som bør utnyttes i større grad enn i dag. Redningsskøytene kan, og bør, brukes i større grad langs hele kysten. Behovet er til stede – det offentlige kan ikke ha båter overalt langs kysten. Da er det avgjørende at redningsskøytene blir bedre integrert i den lokale beredskapen.

Strategisk planlegging og skadeforebygging

Ny [instruks for redningstjenesten av 13. september 2013](#) (instruksen 2013) sikrer bedre samhandling på *strategisk nivå* innen redningstjenesten og danner et relevant utgangspunkt for våre innspill. Instruksen 2013 redegjør for øverste nivå i styringsstrukturen og sikrer involvering av frivillige aktører på en bedre måte enn tidligere.

RS mener regjeringen må:

- Oppnevne det nasjonale redningsrådet i løpet av året med representasjon som fastsatt i kap. 2-8 i instruksen 2013
- Sikre en mer aktiv involvering av frivillige aktører, som RS, i kommunale beredskapsråd, ROS-utvalg og beredskapsplaner
- Inkludere RS i kystberedskapen i større grad enn i dag - både innen søk og redning (SAR), skadeforebygging og skadebekjemping. Våre primærressurser for sjøredning kan også benyttes på land.
- Oppdatere veilederen som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har utarbeidet for den kommunale beredskapsplikten i tråd med forrige punkt.

Operasjonell utøvelse og skadebekjemping

På *operativt nivå* fungerer samarbeidet mellom Hovedredningssentralen (HRS) og RS svært godt. RS løser nesten 70 % av oppdragene som kanaliseres gjennom HRS, og spiller en avgjørende rolle i den nasjonale sjøredningsberedskapen. Videre er det en velfungerende modell for kostnadsfordeling og samarbeidet betinger god kjennskap til hverandres kompetanse og kapasiteter. RS får refusjon av utgifter knyttet til HRS sin bruk av de frivillige redningsskøytene etter satser fastsatt av justis- og beredskapsdepartementet (JD). Øvrig beredskap dekker RS med bidrag fra staten, spillemidler fra Norsk Tipping og egne inntekter fra privatmarkedet. RS mener også at Kystverkets rutiner for samhandling i tilfelle hendelser med risiko for akutt forurensning fungerer godt. Rutinene sikrer rask mobilisering av tilgjengelige ressurser som deretter kan beholdes eller trappes ned avhengig av situasjonen. Bidragsyterne får refundert utgifter etter endt operasjon slik det fremgår av rutinene.

RS mener regjeringen må:

- Legge til rette for at RS sine kapasiteter i større grad benyttes lokalt

- Inkludere redningsaktører som kan bidra med økt skadeforebygging og skadebekjemping, eller bistå nødetatene, for eksempel gjennom lokale redningssentraler (LRS) eller lokale brann- og redningsetater i SAR
- Ta med ressurser som ligger til andre offentlige etater i totalberedskapen. RS har for eksempel avtaler om andre typer oppdrag, blant annet med helseforetak om ambulanseoppdrag, eller lostilbringertjeneste etter avtale med Kystverket.

Fra sentrale ord til lokal handling

RS sin erfaring er at det ofte blir lang avstand mellom sentral planlegging og lokal utøvelse. Vi håper derfor den nye stortingsmeldingen klargjør hvordan lokale planer og utøvelse i praksis skal henge sammen med sentrale myndigheters teori og henstillinger. LRS har mangelfulle rutiner for refusjon av utgifter i redningsaksjoner på sjøen. Selv i situasjoner hvor RS har levert avgjørende bidrag til å redde liv og berge store verdier opplever vi at små regninger blir gjenstand for diskusjon (vedlegg 2).

Det er viktig at lokale redningsressurser kjenner hverandre. Alle beredskapsaktørene trenger samøvelser for å vite hva vi kan gjøre sammen under aksjoner. Gjennom vår tilstedeværelse i Oslofjorden har vi dessverre sett eksempler på at samhandlingen ikke er god nok. I vårt eget samhandlingsprosjekt har vi identifisert at usikkerhet rundt betingelsene for å rekvirere en av våre redningsskøyter er en barriere for offentlige aktører til å bruke våre kapasiteter. Det er også for lite kunnskap om våre kapasiteter. Derfor har RS informert nødetatene, politi, brann og helse i Oslofjorden om at de skal kunne rekvirere og bruke redningsskøytene ved behov i etatsspesifikke oppdrag i perioden 1.4 til 1.9 2014 uten å bli belastet økonomisk. RS tar selv kostnadene knyttet til prøveprosjektet og vil evaluere prosjektet i etterkant.

RS mener regjeringen må:

- Utbedre organiseringen av det lokale refusjonsregimet. Dette bør SD ta opp i dialog med justis- og beredskapsdepartementet (JD) da politireformen får betydning for LRS.
- Se på antall, mandat og sammensetning for LRS
- Etablere faste rutiner for LRS sin refusjon av utgifter etter modell fra Kystverket og HRS. Dette vil redusere byråkratiet og sikre god ressursutnyttelse ved kriser.

God beredskap er god samfunnsøkonomi

Informasjon om vår økonomi og kapasitetene RS rår over er omtalt på en utførlig og god måte i vår [årsrapport for 2013](#). De frivillige aktørene representerer en svært verdifull ressurs for beredskapen i Norge. Dette er også samfunnsøkonomisk lønnsomt, jfr. rapporten ["Verdsetting av Redningsselskapets frivillige innsats."](#) Vi merker oss også regjeringens uttalte ønske om å styrke

samarbeidet med de frivillige organisasjonene. Forslagene i dette innspillet må derfor ses i lys av vårt ønske om at vår kapasitet skal utnyttes med sitt fulle potensial.

Vi er stolte av innsatsen vår for økt sjøsikkerhet og ser fram til enda bedre samhandling om dette i tiden som kommer. Våre redningsskøyter og mannskap kan dekke flere behov og møte flere utfordringer, det være seg lostjenester, kystovervåkning, slepeberedskap osv. RS mener regjeringen må invitere oss til tettere dialog om hvordan våre ressurser kan utnyttes i større grad for samfunnets beste.

Med vennlig hilsen
REDNINGSSKAPET

Rikke Lind
Generalsekretær

Vedlegg:

1. Utfyllende høringsinnspill
2. Eksempler på hendelser med ulik grad av samhandling

Utfyllende høringsinnspill

Innledning

RS arbeider kontinuerlig for bedre beredskap og større sikkerhet til sjøs. Både i det forebyggende arbeidet og i søk og redning spiller RS en viktig rolle i det norske redningssamvirket. Vi er i gang med et samhandlingsprosjekt i egen organisasjon med formål om å ta ansvar for at samhandling og øving styrkes ytterligere mellom RS og andre beredskapsressurser. Som følge av anbefalingene i 22. juli kommisjonens rapport fokuserer RS på følgende tiltak innen samhandling:

- Kjenne hverandres kultur – vi vil gjennomføre fylkesvise samhandlingsmøter med fylkesmenn, politi, helse, brann og andre beredskapsaktører.
- Øving – vi skal ta initiativ til å gjennomføre lokale samhandlingsøvelser der vi har redningskøyter
- Vite om – vi vil arbeide for å inkludere RS i planverket til andre nødetater og i kommunenes beredskapsplaner
- Finne ressursene – vi vil posisjonere redningskøytene i nødetatene sine kartsystemer
- Læring – vi vil ta i bruk SAR-rapportering mot Hovedredningssentralene (HRS) og andre beredskapsaktører
- IKT – vi vil være pådriver for at det øves på bruk av nødnettet i et samhandlingsperspektiv

RS løser nesten 70 % av oppdragene som kanaliseres gjennom HRS i Stavanger og Bodø, og spiller en avgjørende rolle i den nasjonale sjøredningsberedskapen. I 2013 ble 12 personer reddet fra livstruende situasjoner på havet, og 57 fartøyer ble berget fra forlis. Våre redningsskøyter ga assistanse av ulik art til 5 826 fartøyer. RS assisterte 14 215 mennesker i 2013. Det er 2254 flere enn i 2012. Aldri før i moderne tid har vi assistert like mange som i 2013.

RS har en flåte på 50 fartøyer: 46 redningsskøyter (20 av dem med frivillig mannskap) inkludert reserveskøyte i Oslofjorden og 4 ambulansefartøyer, inkludert Eyr Åsvær som reservefartøy. Vi sysselsetter over 180 mannskaper og gjennom våre 20 sjøredningskorps (redningsskøytene med frivillig mannskap) er mer enn 1200 frivillige involvert i helårs vakt og bemanning.

RS sine kapasiteter inngår i hverdagsberedskapen langs kysten, og våre redningsskøyter er ofte første fartøy til stede ved en hendelse. Dette har stor samfunnsmessig verdi i form av liv reddet og ikke

minst å avverge store materielle og miljømessige katastrofer. Uten redningsskøytenes assistanse ville mange av hendelsene hatt større og mer alvorlige konsekvenser.

Det er store geografiske og sesongmessige variasjoner i oppdragsmengde og type oppdrag. Eksempelvis hadde RS 87 % flere oppdrag i juli enn i januar måned i 2013. Hovedaktiviteten vår finner sted på Sør- og Østlandet i sommerhalvåret, mens de nordligste fylkene har høy aktivitet i vintermånedene. I Sør-Norge er det i hovedsak fritidsfartøyer som berges eller assisteres, mens næringsfartøyer dominerer i Nord-Norge. Totalt sett utgjør assistanse til fritidsfartøy majoriteten av oppdragene. 82 % av fartøyene RS berget eller assisterte i 2013 var fritidsfartøy. Fritidsfartøy blir i all hovedsak assistert ved utrykning, mens assistanse til laste- og passasjerfartøy i hovedsak omfatter planlagte oppdrag, som for eksempel gjennom lostilbringertjenesten.

Av RS årlige oppdragsmengde er 1250 (25 %) kritiske oppdrag, hvor det er stor risiko for tap av liv eller andre alvorlige konsekvenser. Andelen kritiske oppdrag er størst i Midt-Norge og Nord-Norge der 33 % av alle utrykningene er kritiske. Det henger sammen med vanskelig vær og lysforhold.

Brannberedskapen

Redningsskøytene bisto med innsats i 60 branner på sjø og land i 2013. Skøytene har både faste og transportable brannpumper om bord, en kapasitet som gjør oss i stand til både å slukke brann i fartøyer og til å bistå lokale brannvesen med å slukke i nærheten av sjøen. Våre skøyter har godt samband og gode fasiliteter for å kunne understøtte skadestedsledelse. En havnebrann bekjempes ofte best fra sjøsiden, og for eksempel ved å bruke våre varmesøkende kameraer kan man lett følge spredningen av brannen. Det trenes jevnlig med brann- og redningsvesenets RITS-grupper (redningsinnsats til sjøs) for brannbekjempelse om bord ved større skipsbranner. Mange av våre skøyter kan også etterfylle luftflasker for å ivareta kontinuerlig røykdykking.

Alle våre mannskaper får opplæring innen fagfeltet brann. RS er en operativ beredskapsorganisasjon med lokal kunnskap og tilstedeværelse langs mesteparten av kysten. Vi dekker flere av de ressurs- og kompetansebehov som de 280 kystkommunene har og vi utfyller kapasitetene til det mer "landorienterte" brann- og redningsvesenet. Gjennom hurtig respons, høy fart og stor mobilitet er redningsskøytene en uvurderlig ressurs ved brannbekjempelse i kystnære områder og infrastruktur. Les mer i RS' innspill til brannstudien [her](#).

RS mener regjeringen må

- Se nærmere på hvordan ambulansetjenesten langs kysten organiseres, og hvordan kompetansen og ressursene til RS i større grad kan tas i bruk i dette formål

- Klargjøre DSB og de ulike brann- og redningsvesenene sine roller og ledelsesansvar i planlegging, forebygging, samhandling og krisesituasjoner
- Inkludere RS og andre frivillige beredskapsaktører i alle planverk knyttet til brann og redning, samt i kommunale beredskapsplaner og -råd
- Innføre resultatmål og rapporteringsrutiner for samhandling mellom brann- og redningsvesen lokalt og redningsskøyter langs kysten

Ambulansetjeneste

RS opererer 4 ambulansefartøyer på vegne av helseforetak i Nordland og på Helgeland. Fartøyene yter en uvurderlig tjeneste for kystbefolkningen og er i mange tilfeller eneste alternativ ved akutt syketransport. De fire ambulansebåtene har til sammen i gjennomsnitt ca. 2300 oppdrag og tilbakelegger en distanse på over 70 000 nautiske mil pr. år. Høsten 2013 ble det inngått avtale med Nordlandssykehuset om et nytt ambulansefartøy i Meløy-Gildeskål kommune. Avtalen trådte i kraft 1. januar 2014. Ambulansetjenesten ivaretar en grunnleggende kystberedskap og oppleves som en trygghetsfaktor for de som bor og virker i øysamfunn på Helgelandskysten. For RS bidrar ambulansetjenesten til å heve den medisinskfaglige kompetansen i selskapet.

RS mener regjeringen må

- Se nærmere på hvordan ambulansetjenesten langs kysten organiseres, og hvordan kompetansen og ressursene til RS i større grad kan tas i bruk i dette formål

Redningssamvirket

Godt samvirke mellom beredskapsaktørene er svært viktig og fastslått allerede i [St. meld. 22 \(2007-2008\) om samfunnssikkerhet – samvirke og samordning](#). Erfaringer fra senere alvorlige hendelser – ikke minst 22. juli 2011 – illustrerte likevel et forsterket behov for samordning og samhandling mellom de ulike aktørene både i det kriseforebyggende arbeidet og under krisehåndteringen. Samvirkeprinsippet ble derfor formelt introdusert i [St. meld. 29 \(2011 – 2012\) Samfunnssikkerhet](#) for å tydeliggjøre regjeringens samlede ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap på tvers av sektorgrenser.

Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap er formalisert i en egen [instruks fra juni 2012](#) og er tuftet på prinsippene om *ansvar, nærhet, likhet og samvirke*.

RS mener regjeringen ved SD må

- Være beredskapsforpliktelser innenfor sitt ansvarsområde bevisst, selv om JD har et overordnet ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap. SD bør koordinere med JD pådriver- og koordineringsansvar med de ulike ressursene.

Nødnett

God kommunikasjon er avgjørende for alt beredskaps- og redningsarbeid. Flere må kunne snakke sammen, kapasiteten må være god nok til å kunne håndtere flere samtalegrupper parallelt. Systemet må være robust. Frivillige organisasjoner i redningstjenesten ble tatt opp som brukere i Nødnett i forbindelse med [St. meld. 29 \(2011 – 2012\) Samfunnssikkerhet](#) og [Prop. 77 S \(2012 – 2013\)](#). Til dette formålet gir JD årlige tilskudd til de frivillige organisasjonene i redningstjenesten. Nødnett er foreløpig tatt i bruk sentralt på Østlandet og har allerede bidratt til bedre kommunikasjon med nødetatene. RS sine erfaringer med nødnett er gode. Vi ser fram til at det nye nødnett er på plass i hele landet innen utgangen av 2015. Norge vil da ha et robust og sikkert kommunikasjonssystem.

I mange sammenhenger er de frivillige den eneste tilgjengelige ressursen i akuttfasen. Med tilgang til nødnett har våre mannskaper fått en ny mulighet til å bedre innsatsen sammen med øvrige redningsressurser. Det motiverer og bidrar til å øke kompetansen og styrke beredskapen.

RS mener regjeringen må

- Øke de årlige bevilgningene til de frivillige redningsaktørenes deltagelse i nødnett. Det vil sikre raskere utrulling og større deltagelse.

Samhandling

RS er kjent med at myndighetene har satt i gang revisjon av det overordnede sivile planverket. Politiet oppdaterer og samstemmer sine planer med andre offentlige beredskaps- og redningsetater som del av oppfølgingen etter 22.7. 2011. DSB utarbeider årlig et scenaribasert, nasjonalt risikobilde. Relevante scenarioer skal danne grunnlag for utarbeidelse av øvingsplaner. DSB har også et overordnet ansvar for at det lages planer for øving.

Etter sivilbeskyttelsesloven er kommunene pålagt å arbeide systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet. De må løse oppgavene sammen med relevante, ansvarlige aktører. Kommunene skal utarbeide risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) og kommunale beredskapsplaner. Planene må gjennomgås jevnlig og det skal gjennomføres øvelser med utgangspunkt i planene. DSB har til hjelp for kommunene utarbeidet veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt. Oppstår det en situasjon eller krise som tilsier det, oppretter og leder politiet en lokal redningssentral for å håndtere situasjonen og koordinere de lokale søk og redningsressursene.

RS gjennomfører nå et samhandlingsprosjekt i egen organisasjon. Det er organisert med egen prosjektledelse. Vi involverer alle ansatte med mål om å øke kunnskapen om våre kapasiteter. Vi vil bidra til økt lokal synlighet med større oppsøkende virksomhet hvor vi i større grad informerer lokale beredskapsaktører om hva RS kan bidra med i søk og redningsarbeid, og ved utarbeidelse av lokale beredskapsplaner. Videre jobber RS med å oppdatere tekniske løsninger for å styrke beredskapen. Blant annet skal alle redningsskøytene tilknyttes politiets kartsystem GEOPOL, og vi har innført SAR rapporteringssystem som LRS og andre samvirkeaktører. Slike tiltak gjør oss i stand til å snakke samme språk som politiet og gjøre oss ”synlige” på ressurskartene som politiets operasjonssentraler anvender. Politiet får dermed flere ressurser å spille på for en god oppgaveløsning.

RS øver mer og regelmessig på samhandling og ønsker å være en lokal pådriver for samøvelser med andre beredskapsaktører. Vi har utarbeidet særskilte pilotprosjekter for økt samhandling og har øremerket midler til finansiering av disse. RS skal være en forutsigbar og pålitelig samarbeidspartner. Krav til dokumentasjon og rapportering er styrket med dette formål.

RS mener regjeringen må

- Bidra til at staten etablerer insentiver for kommunene med mål om å gjennomføre flere øvelser som inkluderer alle beredskapsaktørene i distriktet, også de frivillige

Økt kompetanse gir bedre beredskap

RS stiller strenge krav til kvalitet og kompetanse hos fast ansatte og frivillige mannskaper. De må gjennom omfattende opplæring for å tilfredsstille kravene. Dette gjelder for eksempel hurtigbåtkurs, redningstekniske kurs, overflateredning og annen opplæring som er nødvendig for de mange og krevende oppdragene de skal løse. Mange hundre, både fast ansatte og frivillige mannskaper, har gjennomført kurs for å opprettholde eller øke sin maritime og/eller redningstekniske kompetanse. Sjøredningsskolen i Stavern er RS’ eget kurs- og kompetansesenter. I 2013 hadde skolen 2 238 kursdøgn og en stor del av dette var eksterne kunder. Skolen gjennomfører alle typer maritim sikkerhetsopplæring i henhold til internasjonale krav. I 2013 fikk skolen montert godkjent lab for ECDIS (Electronic Chart Display & Information System), og skolen gjennomførte sitt første ECDIS-kurs. Dette er lovpålagt kurs for offiserer på sjøgående fartøyer. Les mer om sjøredningsskolen [her](#).

Tidligere i år kjøpte RS konkursboet etter Norges Maritime Utdanningssenter AS (NMU) i Horten. Vi ønsker med dette å skape et nasjonalt og internasjonalt læringsmiljø innen sjøredning og sikkerhetsopplæring. NMU, som tidligere utgjorde Borre havarivernskole, har bygget opp en

betydelig virksomhet innen maritim og offshore sikkerhetsopplæring. NMU er samlokalisert med Høyskolen i Buskerud Vestfold (HBV), og kurser hvert år mer enn 4000 personer innen HMS, sikkerhetsfag og sjømannsfag. Oppkjøpet er en del av RS sin strategi for 2010-2015 om å være en ledende leverandør av kompetanse i Norge innen sjøredning og sikkerhetsopplæring. Gjennom kjøpet videreføres maritim sikkerhetsopplæring i den maritime klyngen i Vestfold og miljøet rundt HBV.

Videre har RS tatt initiativ til et eget professorat ved HBV innen beredskap og krisehåndtering. RS og HBV undertegnet i januar 2014 en rammeavtale om FoU-arbeid og kompetanseutvikling. Professoratet er et ledd i dette samarbeidet, og RS skal bidra med tre mill. kr. i en treårsperiode. Med dette har RS innledet et nytt kapittel i det kontinuerlige arbeidet for mer og bedre beredskap.

RS mener regjeringen må

- Støtte høyskoler og universiteters utvikling av forskningsbasert kunnskap om samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering

Nye ambisjoner i beredskapsplanleggingen

En ny stortingsmelding om sjøsikkerhet og beredskap bør omhandle hva som skal til for å redusere risiko for at uhell skal inntreffe (skadeforebygging) samt begrense konsekvenser når uhell har inntruffet (skadebekjemping). Risiko kan ikke utelukkende reduseres med preventive tiltak.

For å oppnå en optimal effekt av sjøsikkerhetstiltak må det være en balanse mellom preventive og reaktive tiltak. De preventive tiltakene fremgår av lover, regler og forskrifter. I tillegg er de rettet mot overvåkning og kontroll av at krav etterfølges, for eksempel sertifikatkrav. Vi støtter et sterkt fokus på forebyggende tiltak. Man bruker med rette mye ressurser på tiltak som skal forhindre at uhell skal skje. Det er imidlertid avgjørende også å erkjenne at det vil skje uhell og at man også trenger reaktive tiltak. Det må være en målsetting å utnytte dagens ressurser optimalt.

RS mener regjeringen må

- Inkludere oss i arbeidet for å styrke sjøsikkerheten på et tidlig stadium. RS er overbevist om at våre ressurser og kapasitet kan utnyttes bedre og gi styrket beredskap. Vi ønsker å bidra til å realisere dette potensialet.

Ny instruks for redningstjenesten

For å klargjøre ansvar, roller og oppgaver for de ulike aktørene, vedtok regjeringen instruks 2013. Den nye instruksen for redningstjenesten etablerer en fastere styringsstruktur for redningssamvirket. Dette mener RS er nødvendig for å styrke sikkerheten til sjøs. Vi løser allerede en stor andel av HRS'

oppdrag. RS løser som tidligere nevnt, nesten 70 % av oppdragene som kanaliseres gjennom HRS i Stavanger og Bodø og spiller en avgjørende rolle i den nasjonale sjøredningsberedskapen. På den andre siden opplever vi betydelige variasjoner i hvordan brann- og redningsvesen lokalt håndterer situasjoner og kriser som oppstår i lokalsamfunnet. Det er også store lokale variasjoner i kjennskap til, og bruken av, våre ressurser.

Gode beredskapsplaner og øvelser er viktig for god oppdragsløsning om noe skjer. Lokale frivillige ressurser kan mange steder bidra i større omfang enn tilfellet er i dag. RS har merket seg diskusjonen om kartlegging og registrering av tilgjengelige redningsressurser hos de ulike redningsaktørene. Moderne ressurser til sjøredning er begrenset hos de offentlige redningsetatene. Som det fremgår ovenfor, har RS betydelige redningsressurser som vi ønsker å bidra til at brukes mest mulig effektivt langs hele kysten. Et register basert på en moderne teknologisk løsning vil gi enhver redningsledelse god oversikt over tilgjengelige redningsressurser om registeret oppdateres løpende. Det krever at ansvaret for registreringen er tydelig forankret.

RS mener regjeringen må

- Ta initiativ til fastere og mer enhetlig struktur på samhandlingen. Det vil bidra til at RS kan inkluderes i større grad enn til nå både i akutte og planlagte oppdrag.
- Be om at DSB i sin veileder til kommuner som skal utarbeide/oppdatere sine ROS analyser og beredskapsplaner, gjør oppmerksom på at ressurser som RS disponerer kartlegges og tas med i vurderingen. Vi har både profesjonelle og frivillige mannskaper. Også de frivillige er godt trent. Ofte har frivillige spesialistkompetanse innen områder som kan ha avgjørende betydning ved bestemte hendelser.
- Ta initiativ til mer enhetlige krav til dokumentasjon av kompetanse. Det vil bidra til mer sømløst samarbeid mellom involverte redningsetater og frivillige.
- Opprette et register over tilgjengelige redningsressurser hos de ulike redningsaktørene, også de frivillige. Vi håper RessReg som DSB allerede jobber med kan bli et webbasert nasjonalt ressursregister for redning og beredskap, der frivillige aktører sine ressurser er inkludert.

Nasjonalt redningsråd

Nasjonalt redningsråd (NR) som skal ledes av politidirektoratets representant, har som oppgave bl.a. å bidra til å utvikle redningstjenesten og medvirke til at samvirket mellom HRS, LRS og andre i beredskapssamvirket fungerer godt. NR skal også bidra til at samvirkepartnerne organisasjoner forberedes til å bli mer egnede redningsressurser, herunder utpeke faste rådgivere og liaisoner som kan benyttes under redningsaksjoner og øvelser. NR skal gi råd til HRS og representantene i NR skal følge opp tiltak som berører redningstjenesten i egen organisasjon. NR skal videre gi uttalelser til

strategier og årsplaner for HRS, behandle saker om hvordan samvirket kan fremmes og utvikles gjennom planverk og øvelser, samt gjennomgå erfaringer fra hendelser og øvelser og tilsynsrapporter fra HRS' tilsyn med lokale redningssentraler. NR har videre forslagsrett overfor JD om tiltak i redningstjenesten.

RS mener regjeringen må:

- Sikre at RS får fast representant i det nye NR i hht. pkt 2- 8 i instruks 2013. RS er glad for anerkjennelsen dette representerer og anmoder om snarlig iverksettelse. Vi er en sentral primærressurs og NR vil spille en sentral rolle for utarbeidelsen av godt planverk og øvelser.
- Revidere redningshåndboka og invitere RS til å sitte i arbeidsgruppen som skal jobbe med dette. Våre mannskaper har viktig lokal kunnskap og kompetanse og kan yte avgjørende hjelp i kritiske situasjoner.

Fylkesmannens beredskapsråd

De aller fleste fylkene har kystlinje i Norge. Fylkesmannen (FM) har en viktig beredskapsfunksjon og er bindeleddet mellom sentrale og lokale myndigheter. FM har en pådriverfunksjon, fører tilsyn og skal påse at kommunene gjennomfører helhetlige ROS analyser og utarbeider beredskapsplaner. FM sin viktigste koordineringsorgan er fylkesberedskapsrådet. DSB planlegger og legger til rette for øvelser sammen med Fylkesmannsembetene.

RS mener regjeringen må:

- arbeide for å sikre RS fast plass i fylkesberedskapsrådene, samt sikre at fylkesmannen inkluderer RS som fast høringsinstans ved utarbeidelse av øvelsesplaner og evaluering av hendelser i kystnære fylker. Det bør være lik praksis i alle fylker om hvem som skal være med i et fylkesberedskapsråd. FM og DSB må bli flinkere til å inkludere alle lokale ressurser.

Lokale redningssentraler (LRS)

Godt samvirke i praksis betinger samhandling på alle nivåer. Dette stiller store krav til nødetatene som har ulike utfordringer og ulik geografisk organisering. Det er til dels store, lokale variasjoner i hvordan samhandlingen med RS fungerer. En mer enhetlig styringsstruktur i distriktene vil bedre beredskapen. Det samme gjelder en mer enhetlig struktur for planer, øvelser og ressursoversikter.

Kap. 3 i ny instruks om redningstjenesten regulerer organiseringen av LRS. Sammensetningen av LRS er formelt en annen enn for nasjonalt redningsråd. RS mener SD bør engasjere seg i den bebudede politireformen og delta aktivt i diskusjonen om hvordan beredskapsaktørene på sjøen skal inkluderes i sammensetningen av LRS.

Kommunene utarbeider ROS analyser og lokale beredskapsplaner. Målet må være bl.a. å sikre både god forebygging og håndtering av hendelser om noe skjer. Planene må sikre god ressursutnyttelse og samhandling gjennom øving.

RS mener regjeringen må:

- Sikre at RS' ressurser inngår i planlegging og oppgaveløsning på lokalt nivå
- Arbeide for at LRS' øvingsutvalg blir et mer egnet sted for å sikre god samhandling mellom alle redningsaktørene. Da er det nødvendig at alle redningsaktørene inkluderes og tas i bruk.
- Sikre at DSB, som har et overordnet ansvar for at det blir utarbeidet øvelsesplaner, bidrar til at kommunene inkluderer RS i alle øvelsesplaner langs kysten

Nordområdene

Gjennom de siste 10 årene har Nordområdene fått større fokus fra myndighetenes side. Norge og Russland signerte ny delelinjeavtale i 2010. Avtalen la grunnlaget for ny giv i olje- og gassvirksomheten i nord. Aktiviteten både på norsk og russisk side er stor. Denne stiller store og spesielle krav til beredskapen. Svalbard har en spesiell status og aktiviteten fra flere land har økt betydelig – ikke minst innen forskning.

I samme periode ser vi også at klimaendringene i nord blir stadig mer synlige og trafikken til sjøs øker som følge av dette. Det har åpnet seg muligheter for nye transportårer som igjen stiller større krav til SAR-kapasitet til lands og havs. RS har hatt tilstedeværelse langs kysten i nord i alle år. I en situasjon med knappe redningsressurser med fast tilhold i våre nordligste fylker har vi spilt en avgjørende rolle for beredskapen.

RS mener regjeringen må:

- Vie spesiell oppmerksomhet til nordområdene i stortingsmeldingen om sjøsikkerhet og beredskap. Avgrensingen som gjøres i meldingen må være uansett være tydelig, og det er viktig at det omtales hvordan beredskapsaktører som RS kan inkluderes i fremtidige beredskapsplaner for området.

Lostilbringertjenesten

Regjeringen la 11. april i år fram en kombinert stortingsmelding/lovproposisjon om losordningen i statsråd. Lostjenesten trekkes ut av Kystverkets nåværende regioner og legges direkte under Kystverkets hovedkontor.

RS gjennomførte i 2012 ca 3500 lostilbringeroppdrag (12,7 % av alle i landet). Gjennomsnittlig antall oppdrag de siste årene har ligget på i overkant av 1700. Vi leverer i dag tilbringertjeneste i fylkene Nordland, Trøndelag og Agder ut i fra stasjonene: Andenes, Myre, Svolvær, Bodø, Træna, Rørvik, (Trondheim) og Arendal. Vi ønsker her å minne om formålet i rammeavtalen mellom RS og Nærings- og kystdepartementet (da Fiskeridepartementet) av 10.9. 1996. Avtalen er å bidra til økt sjøsikkerhet gjennom redningstjenesten og det forebyggende arbeid. I følge rammeavtalen skal RS også; *"Innen kystforvaltningen vil Redningsselskapet forutsettes å videreføre, eller eventuelt øke sine oppgaver innen oljevern, losbåttjenesten og andre oppgaver"*.

Lostilbringertjenesten øker kompetansen som bidrar til å øke redningsberedskapen. De av våre redningsskøyter som i dag utfører tilbringertjeneste får et høyere oppdragsnivå. Dette bidrar til bedre redningsberedskap langs kysten fordi aktiviteten gir våre fartøy og besetninger en mer kontinuerlig drift. Bl.a. får våre mannskaper mer jevnlig trening under varierte værforhold og vi bedrer vår kjennskap og kunnskap om lokale farvann. Dermed blir mannskapene bedre forberedt og øvet til søk - og redningsoppdrag. Eksempelvis vil regelmessige bordingsoperasjoner i forbindelse med lostilbringertjenesten bidra til god øving i forhold til det å utføre medisinsk evakuering ("Medevac").

På noen kystområder er det relativt lite trafikk. Kommersielle aktører vil derfor kunne ha liten interesse av å drive tilbringeraktivitet. En akseptabel statlig losberedskap 365/24/7 med eget utstyr og personell vil også bli uforholdsmessig dyrt. I disse tilfellene mener vi at en flerbruksaktør kan bidra til å sikre samfunnsøkonomisk effektivitet uten at beredskapen svekkes.

RS mener regjeringen må:

- Vurdere flerbrukskonsept av ressursene på flere av losbåttasjonene. RS mener at losbordingspunktene som i dag er fastsatt ikke nødvendigvis er de mest hensiktsmessige. Det er flere losbåttasjoner som i dag har forholdsvis lange transittdistanser mellom losstasjonen og losbordingsfeltene. På noen av dagens losstasjoner vil det være kommersielt lite lønnsomt å bedrive lostilbringertjeneste alene. Norges kyst er lang og kostbar å holde i full beredskap. RS vil kunne ta en utvidet rolle hvis dette kan bidra til en kostnadseffektiv, bærekraftig lostjeneste.

Akutt forurensning

Redningsskøytene driver aktivt miljøvern langs kysten, for eksempel ved å slepe havarister til land. Eventuelt å holde havaristen fra land inntil tilstrekkelig slepekapasitet er på plass. I 2013 har redningsskøytene flere ganger berget fartøyer med miljøfarlig last, tungolje og bunkers fra havari.

RS har for eksempel miljølektere, lektere med oljelenser og annet utstyr om bord, som kan slepes i høy hastighet fram til skadested med oljeutslipp. Disse er stasjonert i Skjærhalden ved Hvaler og i Kragerø. Det er i 2013 gjennomført større øvelser med disse lekterne i samarbeid med Kystverket.

[St. meld. 29 \(2011 – 2012\) Samfunnssikkerhet](#) pkt 6.5.3 omhandler akutt forurensning og kommunenes plikt til å sørge for at det er nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen og som ikke dekkes av den private beredskapen. Beredskapen på dette området er organisert i 33 interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA). Kystverket samarbeider også nært med Forsvaret ved tilfeller av akutt forurensning fra skip.

RS mener regjeringen må:

- Inkludere RS' kapasiteter og ressurser i større grad. Dette gjelder redningsskøytene generelt og spesielle kapasiteter som berging, lensing, fremtidig oljevern, dykkertjeneste, varmesøkende kamera, slep og buksering.
- Sikre at RS' miljølektere i større grad brukes langs kysten
- Prioritere og oppgradere sjømerkingssystemet og farledene

Mer beredskap for hver krone

RS har en ryddig økonomi og for første gang siden 2009 opplevde vi at driften går i balanse. Vi har gjennomført omfattende tiltak som har styrket vår beredskapsevne. Les mer om dette i [årsrapport for 2013](#). RS deltok i 1308 hendelser etter oppdrag fra HRS i 2013. Oppdrag med fast bemannede redningsskøyter dekkes innen egne rammer – i 2014 innen bevilgning på kr 78 mill. kr. under SDs budsjett.

Frivillige bemannede redningsskøyter deltok i 771 hendelser etter oppdrag fra HRS. Kostnadene ved disse oppdragene oppsummerte seg til rundt 4 mill. kr. i 2013. I år faktureres oppdragene med kr 2600,- pr time etter avtale med JD. Et oppdrag tar gjennomsnittlig 2 timer.

Eksempler på hendelser med ulik grad av samhandling

For flere eksempler, mer informasjon og/eller bilder fra våre aktiviteter bes SD ta kontakt.

Eksempel på god samhandling

Dykkerulykke i Arendal.

RS fikk melding direkte fra en observatør på ulykkesstedet. Han beskrev at ut fra det han så, at noe var galt i forbindelse med et dykk. Samtidig ringte det inn flere som hadde observert det samme. Disse opplysningene sammen gjorde til at RS rykket ut umiddelbart samtidig som 113 ble varslet. Underveis til ulykkesstedet gjorde RS klar dykkerutstyr, slik at dykker var ikledd drakt og klar til dykk ved ankomst. RS kom først til stedet, like etter kom politiet og ambulanse. RS besetning besluttet raskt å prøve å trekke i det tauet som var festet til en flytende kanne. Dykkeren ble dratt rolig opp fra ca. 26 m. Når den forulykkede dykkeren kom til overflaten, gikk redningsmann fra RS i sjøen og fikk buksert den forulykkede til kai. I mellomtiden var ambulanse, brann og etter hvert luftambulansen ankommet. Disse fikk dratt den forulykkede i land og startet umiddelbart gjenoppliving. Politiet sikret dykkerutstyret. Og etter en stund ble den forulykkede kjørt til sykehuset. RS besetning bidro der det var behov. RS oppfattelse av situasjonen var en meget god samhandling mellom alle involverte. Dette skyldes at RS gjennom flere år har tatt et ansvar for å gjennomføre årlige samhandlingsmøter i om sjøberedskapen i området.

Eksempler på lav grad av samhandling

1. Medisinsk evakuering etter båtulykke.

RS tok kontroll på skadestedet og evakuerte pasient. På vei mot xx hadde vi store problemer med kommunikasjon med yy på maritim VHF Kanal 16 (K 16). Yy tok feil av oss og en annen båt og kalte oss konsekvent med feil navn. Kommunikasjon med AMK fungerte bra. Nødetatene Politi og Brann benyttet ikke K 16 i det hele tatt.

2. Transportbistand i.f.m. brann på øy:

Et politidistrikt har fått en faktura fra RS etter at redningsskøyta ble brukt i et to-timers oppdrag i x politidistrikt. Bakgrunnen for utkallingen var en brann/overtenning i en hytte på en øy og HRS ble kontaktet og kalte ut RS. Politiet definerte dette oppdraget som et brann/redningsoppdrag og kontaktet derfor HRS for bistand på sjøsiden i oppdraget. Utgangspunktet vårt var altså et redningsoppdrag. Når det hele så var over viste det seg at HRS ikke definerte dette som redning og henviste RS til politiet for fakturering. Da fikk RS følgende svar fra politiet: *"Jeg har ikke tidligere vært borti at vi har fått regninger fra RS og lurte bare på om dette er ny rutine fra deres side. Jeg har ingen problemer med å se at dere trenger inntekter men vil påpeke at dersom dette er standard prosedyre fra deres side, så vil jeg lage interne rutiner hos oss som sikrer oss mot slike utgifter, da vi ikke har budsjettmessig dekning for dette."* Fakturaen for to-timers oppdraget var på 7000 kr.